

ارزیابی میزان اثر پذیری همیاران پلیس بر فرهنگ ترافیک در میان خانواده ها

ابطحی، سید مهدی ۱، کبیری، شهاب ۲، مسعودی، سیدعلیرضا ۳

۱- دکترای عمران راه و ترابری، دانشگاه علم و صنعت ایران، رییس دانشگاه صنعتی اصفهان

۲- دکترای مهندسی عمران راه و ترابری، دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، مربی و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد نجف آباد اصفهان

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد راه و ترابری، گروه عمران مؤسسه آموزش عالی دانش پژوهان پیشرو، اصفهان، ایران

چکیده

هدف این مطالعه ارزیابی میزان اثر پذیری همیاران پلیس بر فرهنگ ترافیک در میان خانواده ها می باشد. با توجه به هدف و ماهیت این پژوهش، توصیفی و از نوع پیمایشی می باشد و ابزار پیمایش در این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته می باشد. مطالعات نظری این تحقیق به صورت کتابخانه ای و از طریق مقالات، کتاب ها، مجلات و سایت های معتبر جمع آوری گشته است. برای جمع آوری اطلاعات مربوط به آزمون فرض ها از پرسشنامه استفاده شد. جامعه آماری این تحقیق شامل خانواده های دارای فرزند دانشجو در رده سنی ۱۸-۲۲ سال که در طرح همیار پلیس در اصفهان شرکت داشته اند می باشد. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی مورگان تعیین شده است و در انتخاب نمونه ها از روش تصادفی ساده استفاده شده است. علت استفاده از این روش به این خاطر بوده که واریانس درون گروهی در اینجا زیاد بوده و برای کاهش آن از روش تصادفی ساده استفاده شده است. به این ترتیب تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. نتایج نشان داد که طرح همیاران پلیس در خانواده ها، در پارامترهای مختلف رانندگی از قبیل رعایت قوانین و مقررات و بستن کمربند ایمنی اثرگذاری معنی دار داشته است. همچنین یافته ها بیانگر این مطلب بودند که ایجاد بی اعتمادی ها بین فرزندان و خانواده از مشکلات این طرح بوده است.

واژه های کلیدی: همیاران پلیس، فرهنگ ترافیک، کاهش تصادفات

- مقدمه

در ایران میزان مرگ و میر ناشی از حوادث رانندگی ۱۵ برابر کشورهای توسعه یافته است و شایع‌ترین دلیل تصادفات عوامل انسانی گزارش شده است. از عوامل مؤثر انسانی در بروز تصادفات می‌توان سرعت غیرمجاز، انحراف به چپ، سبقت غیرمجاز، عدم توجه به جلو و مصرف مواد تخدیرکننده را برشمرد (خاتمی و همکاران، ۱۳۸۸). آموزش و آشنایی دانش‌آموزان با موارد ایمنی ترافیک و مقررات و تخلفات رانندگی می‌تواند موجب ارتقای سطح فرهنگ ایمنی و ترافیک و تقویت انضباط اجتماعی، تقویت روحیه مسئولیت‌پذیری، خودباوری و اعتماد به نفس، نهادینه کردن رعایت و احترام به قوانین اجتماعی و نهایتاً کاهش تخلفات رانندگی و به تبع آن کاهش تلفات انسانی و ضررهای مادی حاصل از سوانح رانندگی شود. مشارکت اجتماعی اصطلاحی است که به مشارکت ساکنان محله، مدارس، اماکن مذهبی، کسبه، سازمان‌های اجتماعی، مأموران منتخب و ادارات دولتی با پلیس برای حل مسائل مهم و سرنوشت‌ساز، اطلاق می‌شود. مشارکت اجتماعی، روندی جاری و پویا نه رویدادی خاص است. همکاری مردم با پلیس جامعه محور فراتر از کمک به پلیس از طریق اطلاع‌رسانی صرف است. منظور از همکاری شهروندان با پلیس ایفای نقشی اساسی‌تر است. در ایران با هدف فرهنگ‌سازی و ارتقای سطح انضباط اجتماعی و کاهش ضایعات حاصل از سوانح رانندگی طرح همیار پلیس به عنوان یکی از راه‌کارهای عملی آموزش مقررات راهنمایی و رانندگی به کودکان در سال ۱۳۸۶ با همکاری پلیس راهور و مدیران مدارس و دانش‌آموزان به اجرا درآمد. در این طرح نه تخلف حادثه‌ساز (سرعت غیرمجاز، سبقت غیرمجاز، حرکت مارپیچ، صحبت با تلفن همراه، صحبت با دیگران، رانندگی در خستگی و خواب‌آلودگی، نیستن کمربند ایمنی، خوردن مواد خوراکی و بی‌توجهی به تابلوها و چراغ‌های ایمنی) به دانش‌آموزان آموزش داده می‌شود و آن‌ها را موظف می‌سازد در صورت مشاهده تخلف در خودرویی که سرنشین آن هستند، مورد تخلف را به راننده تذکر دهند و در صورت لزوم گزارش نمایند.

از زمان‌های گذشته تاکنون، مشارکت از ابزارهای مهم و مطرح در زندگی انسان‌ها بوده است و پدیده نوینی محسوب نمی‌شود. می‌توان مشارکت را با مفاهیمی نظیر همکاری، مساعدت و یاری‌گری مرتبط دانست (شادی‌طلب، ۱۳۸۲: ۲۸). مشارکت، فعالیت داوطلبانه افراد برای تغییر خودخواسته، بهبود خود و زندگی و محیط و نهایتاً افزایش توانایی و عمل برای پاسخ به طرح‌ها و برنامه‌های توسعه است (ترپسترا، ۲۰۰۸). کانون خانواده به عنوان اولین نهاد اجتماعی بر پایه مشارکت استوار است و اهداف آن از طریق مشارکت اعضاء محقق می‌شود. با گسترش معنایی مشارکت و راه‌یابی آن به عرصه‌های مختلف زندگی، امروزه سخن از آن است که مشارکت در تعیین سرنوشت مردم، حل معضلات و افزایش آگاهی آن‌ها اهمیتی دو چندان یافته است.

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران طی سال‌های اخیر همواره درصدد رشد رفتارهای مشارکت‌جویانه مردم در حوزه امنیت عمومی بوده است. اهتمام نیروی انتظامی بر این پایه استوار شده است تا به اشکال گوناگون اعتماد شهروندان را نسبت به عملکرد خود، جلب و با نشان دادن کارآمدی، مشارکت مردم را در فعالیتهای مربوط به حوزه نظم و امنیت افزایش دهد. از آنجایی که ارتقای امنیت اجتماعی در جامعه وظیفه‌ای همگانی است، این امر مشارکت همه اقشار جامعه را می‌طلبد. هر اندازه که مسئولین نیروی انتظامی و شهروندان تعامل بیش‌تری داشته باشند، به همان میزان عملکرد مطلوب‌تری در زمینه مشارکت شهروندان با نیروی انتظامی خواهند داشت. در ادیان و مذاهب گوناگون مشارکت زمینه‌ای برای کوشش‌های عبادی و سیاسی پیروان و مانند ابزاری نیرومند پذیرفته شده است. در روابط انسانی نیز مشارکت وسیله بسیار مناسبی برای ایجاد انگیزش، افزایش کارایی و تغییر وضع موجود است.

- مطالعات انجام شده

خوش‌نشان و رحمانی (۱۳۹۴) بررسی نقش آموزش عملی مقررات راهنمایی و رانندگی بر کارایی همیاران پلیس را مورد بررسی قرار دادند. این تحقیق با بررسی نقش آموزش عملی مقررات راهنمایی و رانندگی بر کارایی همیاران پلیس در شهر

¹ Terpstra

تهران، عوامل موثر بر اجرای این طرح و کارآیی همیاران پلیس را شناسایی نموده است تا نسبت به تقویت آن در برنامه های آتی فرهنگ سازی و ارتقای ایمنی ترافیک و کاهش تصادفات و تلفات انسانی گامی بردارد و راهکارهای اجرای مطلوب چنین طرحی را ارائه نماید. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری این پژوهش تعداد ۱۸۰ نفر از افسران پلیس راهور و کارشناسان، مدیران و معلمان مدارس است که ب ه صورت نمونه گیری خوشه ای تصادفی انتخاب شده اند. ابزاری که جهت گرد آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گرفته است، مطالعات اسنادی و کتابخانه ای و پرسش نامه محقق ساخته است. پرسشنامه تحقیق پس از تأیید روایی و پایایی در بین جامعه آماری توزیع و گرد آوری گردید. یافته های تحقیق بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت و با استفاده از روش های آمار توصیفی داده ها تحلیل توصیفی شدند. ضمناً از آزمون آماری فریدمن برای آزمون سؤال های تحقیق استفاده شد. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که آموزش عملی مقررات راهنمایی و رانندگی بر کارآیی همیاران پلیس مؤثر بوده است. طبیبی (۱۳۹۱) تحلیل روانشناختی آموزش های ایمنی موجود در ایران برای کودکان را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج مطالعه نشان داد که پیشگیری از بروز حوادث از طریق آموزش عمومی به کودکان و بالا بردن فرهنگ ایمنی از اهمیت خاصی از نظر روانشناسی برخوردار است. همچنین یافته ها نشان داد که مهم ترین قدم آموزش عمومی این است که تعبیر مفهوم حوادث در اذهان عمومی از حدوث اتفاقی و غیرقابل اجتناب بودن آن به مفهوم جامع تر از آن یعنی وقوع قابل پیش بینی و اجتناب پذیری تغییر داده شود. سوری و همکاران (۱۳۹۰) نقش همیاران پلیس در میزان تخلفات و سوانح ترافیکی کشور را مورد بررسی قرار دادند. نمونه های مورد بررسی شامل ۲۸۰۰ دانش آموز ۸ تا ۱۵ ساله از شش منطقه آموزش و پرورش شهر تهران بودند. نتایج مطالعه نشان داد که سه تخلف عمده که توسط همیاران پلیس تذکر داده می شد شامل نداشتن کمربند ایمنی، صحبت کردن با تلفن همراه و سرعت غیرمجاز بوده است. آواز و حبیبیان (۱۳۹۰) بررسی جامعه شناختی تاثیر اخلاق ترافیک شهروندی بر تخلفات رانندگی را مورد مطالعه قرار دادند. تاثیر اخلاق ترافیک شهروندی به تفکیک جنسیت بر میزان تخلفات رانندگی شهروندان تهرانی، از دیدگاه جامعه شناسی مدل شده است. ساختن مدل در این مطالعه از طریق پرسشنامه و براساس نظرسنجی از ۲۱۵ نفر از افرادی که برای اخذ برگه تخلفات وسیله نقلیه خود به مراکز پلیس +۱۰ شهر تهران مراجعه کرده بودند، صورت گرفته است. در این مطالعه اخلاق ترافیک شهروندی به عنوان میزان تعهد و پایبندی رانندگان به قوانین راهنمایی و رانندگی تعریف شده است که شامل دو بعد اجتماعی و فرهنگی می باشد. انومی اجتماعی، سرمایه اجتماعی و تعهدات اجتماعی به عنوان شاخصه های بعد اجتماعی، الگوپذیری، تاثیر رسانه های جمعی و پایگاه فرهنگی و اجتماعی افراد به عنوان شاخصه های بعد فرهنگی در نظر گرفته شده است.

نی و هالن بک (۲۰۱۳) پروژه ای با موضوع تحلیل رفتاری عابرین پیاده و موتورسیکلت ها در جهت بهبود امنیت عابرین پیاده انجام دادند. ارزیابی رفتار عابرین پیاده و موتورسیکلت ها قبل و بعد از اعمال تغییر در امکانات و تجهیزات ترافیکی در محیط جاده انجام گرفت. آن ها یک مرحله ارزیابی رفتار عابرین پیاده و موتورسیکلت ها را قبل از آن که تغییری در محیط جاده ایجاد کنند و چهار مرحله بعد از اعمال تغییرات محیطی جاده (تغییرات اجرایی ترافیکی و انتشاراطلاعات عمومی) در سه خیابان شهر شورلین ۲ انجام دادند. مهم ترین بخش این پروژه ارزیابی موقعیت های عبور عابرین و تغییرات در رفتارهای عابرین (که آیا عابرین از خط کشی ها استفاده می کنند یا خیر) و موتورسیکلت ها (که آیا تمایل دارند برای عابرین در خط کشی ها بایستند؟) قبل و بعد از بهبود نشانه های ترافیکی در خیابان بود. نتایج این مطالعه نشان داد که عملیات بهبود ایمنی، تأثیر مثبتی روی رفتار عابرین پیاده در استفاده از پل های مستقر شده برای عبور از خیابان دارد. همچنین این عملیات بطور اساسی موجب پیشرفت وسایل نقلیه در تسلیم شدن در برابر عابرین پیاده شد. در مکان های عبور عابرین که بوسیله خط کشی یا عوامل دیگر مشخص شده است، تعداد بیشتری از موتور سیکلت ها تسلیم عبور عابرین می شوند. همچنین چراغ خطر فعال،

تأثیر مثبتی بروی عمل ایستادن موتورسیکلت ها برای عابرین پیاده دارد. موتورسیکلت ها به موانع مفید بطور مثبت پاسخ دادند. محققان به این نتیجه رسیدند که با افزایش ایمنی در راه ها و همچنین افزایش اطلاعات ترافیکی عابرین پیاده و رانندگان، جوامع می توانند فرهنگ و رفتار ترافیکی عابرین و رانندگان را ارتقاء بخشند.

هلند، هیل و کوک (۲۰۱۳) هویت شخصی را به عنوان یکی از خصوصیات عابرین پیاده برای پیش بینی قصد عبور از جاده و یا رفتار واقعی عبور در شرایط غیر مطلوب (نا مناسب) بررسی کردند. آنها معتقدند که هویت شخصی، ممکن است پیش بینی کننده ی بهتری از نگرش ها در موقعیت هایی که سبک تصمیم گیری، راه همیشگی پاسخ دادن می شوند، باشد. بنابراین مطالعه ایشان سهم (نقش) هویت شخصی و نگرش ها را برای پیش بینی نیت در دو موقعیت متفاوت در سطح انتظار عبور، و رفتار عبور مقایسه می کند. ۳۶۲ بزرگسال (۱۷-۹۲ سال) پرسشنامه اندازه گیری هویت، نگرش ها، نیت ها، تجربه، متغیر هویت اجتماعی (به عنوان مثال، سن، جنس) و محدودیت های شخصی (تحرک) و ۲۰۵ شرکت کننده، شبیه سازی عبور جاده را تکمیل کرده اند. نتایج هویت شخصی و نگرش را به عنوان پیش بینی کننده های مستقل و مهم نیت رفتار نشان داده است. با این حال، هویت شخصی، به عنوان یک پیش بینی کننده، کمتر مؤثر واقع شده است. لازم به ذکر است که این تأثیر برای شرکت کنندگان بزرگ تر از ۷۵ سال در تمام حالات، ولی برای بقیه گروه های سنی فقط در موقعیت های پرخطر (که در آن قصد انجام رفتار پایین می آید) وجود داشت. هویت شخصی با قطعیت، نیت عبور را، پیش بینی کرد اما بطور مستقیم نمی تواند رفتار را پیش بینی کند.

- روش تحقیق

با توجه به هدف و ماهیت این پژوهش، توصیفی و از نوع پیمایشی می باشد و ابزار پیمایش در این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته می باشد. مطالعات نظری این تحقیق به صورت کتابخانه ای و از طریق مقالات، کتاب ها، مجلات و سایت های معتبر جمع آوری گشته است. برای جمع آوری اطلاعات مربوط به آزمون فرض ها از پرسشنامه استفاده کردیم. به این صورت که بعد از انتخاب نمونه مورد نظر از جامعه آماری مورد مطالعه، پرسشنامه ها به تعداد مورد نظر تکثیر و با مراجعه حضوری به تمامی خانواده های دارای فرزند همیار پلیس در اصفهان در اختیار شرکت کنندگان در مطالعه قرار گرفت. قبل از تکمیل پرسشنامه توسط تمامی خانواده های دارای فرزند همیار پلیس در اصفهان، توضیحات اولیه در مورد مطالعه و هدف آن و همچنین توضیحات تکمیلی در مورد سوالات برای آنها ارائه شد. برای تکمیل پرسشنامه ها وقت کافی در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت. نوشتن اسم و یا مشخصاتی از شرکت کنندگان برای پرسشنامه ها اجباری نبود تا آنها در کمال راحتی به بیان نظرات خود بپردازند.

جامعه در حقیقت شامل همه ی عناصر جامعه است که موضوع تحقیق درباره آنها مصداق پیدا می کند. به عبارت دیگر جامع، همه ی اعضای واقعی یا فرضی است که محقق علاقه مند است یافته های پژوهش را به آنها تعمیم دهد. بنابراین لازمه نمونه گیری دقیق، تعریف جامعه مورد نظر است. (خورشیدی و قریشی، ۱۳۸۱)

جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی خانواده های دارای فرزند همیار پلیس در اصفهان می باشد. تعداد خانواده های دارای فرزند همیار پلیس در اصفهان بسیار زیاد بوده و از جامعه نامحدود پیروی می کند.

حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی مورگان تعیین شده است و در انتخاب نمونه ها از روش تصادفی ساده استفاده شده است. علت استفاده از این روش به این خاطر بوده که واریانس درون گروهی در اینجا زیاد بوده و برای کاهش آن از روش تصادفی ساده استفاده شده است. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان تعیین شد و در انتخاب نمونه ها از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شد. به این ترتیب تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

مبانی نظری و مطالعات پیشین این تحقیق به صورت کتابخانه ای و اطلاعات مربوط به آزمون فرضیات با روش میدانی و بوسیله پرسشنامه جمع آوری می گردد. مطالعات نظری این تحقیق به صورت کتابخانه ای و از طریق مقالات، کتاب ها، مجلات و سایت های معتبر جمع آوری می گردد. برای جمع آوری اطلاعات مربوط به آزمون فرض ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد.

در این تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. این پرسشنامه بعد از تأیید اعتبار و روایی آن در اختیار نمونه آماری مطالعه قرار داده شد. پرسشنامه مذکور شامل ۲ مولفه یا بعد و ۱۰ پرسش بوده است. (اصل پرسشنامه در ضمیمه پایان نامه آمده است). همچنین ترتیب سوالات به صورت زیر بوده است:

- رعایت مقررات: سوالات ۱-۵

- بستن کمر بند ایمنی: سوالات ۶-۱۰

در این تحقیق از پرسشنامه با پاسخ های ۵ گزینه ای طرح لیکرت استفاده شد که دارای ۵ گزینه کاملاً موافق، موافق، نظری ندارم، مخالف و کاملاً مخالف بوده است که به ترتیب نمره ۵ تا ۱ دریافت می کنند. در ابتدای تحقیق بعد از مشخص شدن تعداد دقیق نمونه های شرکت کننده در مطالعه، اقدام به پر کردن پرسشنامه ها در خانواده های دارای فرزند همیار پلیس در اصفهان شد. با مراجعه حضوری به خانواده های دارای فرزند همیار پلیس در اصفهان و انتخاب تصادفی آنها برای پر کردن پرسشنامه، در ابتدا با ارائه توضیحاتی به آنها درباره مطالعه به تعداد لازم پرسشنامه توزیع و به صورت انفرادی خانواده ها اقدام به پر کردن پرسشنامه ها کردند. و در همان جلسه تکمیل و جمع آوری گردید. بعد از تکمیل فرم ها، تمامی آنها وارد نرم افزار SPSS شده و مورد آنالیز آماری قرار گرفتند. بعد از بدست آمدن نتایج، این یافته ها با گزارشات سایر مطالعات مربوطه مقایسه شدند. بعد از جمع آوری اطلاعات، داده ها با نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ مورد آنالیز قرار گرفت. بدین ترتیب که داده ها در ابتدا کدگذاری شده و وارد نرم افزار شدند. سپس با استفاده از دو روش آمار توصیفی و استنباطی داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. بدین ترتیب که ابتدا در بخش های اول و دوم برای توصیف نظرات نمونه آماری در رابطه با سوالات از جدول های توزیع فراوانی و درصد، میانگین و واریانس استفاده شد. این روند در سطح معنی داری ۰/۰۵ انجام گرفت. سپس در بخش سوم فرضیه های تحقیق بر اساس نتایج بدست آمده از بررسی سوالات با استفاده از آمار استنباطی و استفاده از آزمون های مقایسه میانگین و رتبه بندی فریدمن مورد آزمون قرار گرفتند.

- نتایج تحقیق

تعیین اثر پذیری خانواده های شهر اصفهان از طرح همیاران پلیس در پارامترهای مختلف رانندگی از جمله رعایت قوانین و مقررات، بستن کمر بند ایمنی، سبقت و سرعت غیرمجاز، استفاده از تلفن همراه

✓ رعایت قوانین و مقررات

جدول ۴-۲۵: نتایج آزمون t تک نمونه ای برای تعیین وضعیت موجود مولفه

		میانگین جامعه = ۳			
نام متغیر		سطح معناداری	آماره آزمون t	اختلاف میانگین	
فاصله اطمینان ۹۵٪					
کران بالا	کران پایین				
۰,۳	۰,۱۷	۰,۰۰۱	۷,۲۶	۰,۲۴	رعایت قوانین و مقررات

برای پاسخ به میزان رعایت قوانین و مقررات، میانگین شاخص با میانگین جامعه که برابر با ۳ است، مورد مقایسه قرار گرفتند که نتایج به دست آمده از جدول شماره ۴-۲۵ نشان می دهد که: در مدل رعایت قوانین و مقررات آماره t محاسبه شده $t=7/26$ در سطح $0/001$ معنادار است. مقایسه اختلاف میانگین این عامل $M=0/24$ با اختلاف میانگین جامعه صفر نشان می دهد که طرح همیاران پلیس بر رعایت مقررات در میان خانواده ها تاثیر مثبت و معناداری دارد.

✓ بستن کمر بند ایمنی

جدول ۴-۲۶: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای تعیین وضعیت موجود مولفه

نام متغیر		اختلاف میانگین	آماره آزمون t	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪
بستن کمر بند ایمنی		۰,۰۶	۲,۷۹	۰,۰۰۵	کران پایین: ۰,۰۲ کران بالا: ۰,۱

برای پاسخ به میزان بستن کمر بند ایمنی، میانگین شاخص با میانگین جامعه که برابر با ۳ است، مورد مقایسه قرار گرفتند که نتایج به دست آمده از جدول شماره ۴-۲۶ نشان می‌دهد که: در مدل بستن کمر بند ایمنی آماره t محاسبه شده $t=2/79$ در سطح $0/005$ معنادار است. مقایسه اختلاف میانگین این عامل $M=0/06$ با اختلاف میانگین جامعه صفر نشان می‌دهد که طرح همیاران پلیس بر بستن کمر بند ایمنی در میان خانواده‌ها تاثیر مثبت و معناداری دارد.

- مشکلات طرح همیاران پلیس در میان خانواده‌ها
رتبه بندی فریدمن شاخص‌های

جدول شماره ۴-۳۰: خلاصه آزمون			
تعداد	آماره ی کای دو	درجه آزادی	سطح معناداری
۳۸۴	۱,۱۷۳	۱۱	۰,۰۰۱

با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از $0,05$ می باشد، اولویت متغیرها یکسان نیست و امکان رتبه بندی وجود دارد. ترتیب اولویت‌های عبارتند از:

جدول ۴-۳۱: الویت رتبه بندی

الویت	میانگین رتبه‌ها	
اولویت اول	۷,۳۶	ایجاد بی اعتمادی‌ها بین فرزندان و خانواده
اولویت دوم	۷,۱۲	تنش بین والدین و فرزندان
اولویت سوم	۶,۹۶	باعث بروز مشکلاتی برای خانواده‌ها
اولویت چهارم	۶,۸۸	عدم وجود آموزش کافی
اولویت پنجم	۶,۳۱	عدم برقراری ارتباط خوبی با خانواده‌ها
اولویت ششم	۶,۱۴	عدم وجود موارد قانونی محکم
اولویت هفتم	۴,۸۴	ایجاد مشکلات رفتاری بچه‌ها
اولویت هشتم	۴,۰۶	عملکرد موفق‌تری طرح
اولویت نهم	۳,۸۸	عدم استقبال خانواده‌ها دفعه بعد از طرح
اولویت دهم	۳,۶۷	تندخویی والدین بر فرزندان
اولویت یازدهم	۳,۰۴	مناسب بودن گروه سنی انتخاب شده برای طرح
اولویت دوازدهم	۲,۷۴	عدم پیشنهاد دوباره طرح

نتایج نشان می دهد که نظر کارشناسان در رابطه با ایجاد بی اعتمادی ها بین فرزندان و خانواده در بالاترین میزان و بعد از آن تنش بین والدین و فرزندان ، باعث بروز مشکلاتی برای خانواده ها ، عدم وجود آموزش کافی ، عدم برقراری ارتباط خوبی با خانواده ها ، عدم وجود موارد قانونی محکم ، ایجاد مشکلات رفتاری بچه ها، عملکرد موفق طر ح، عدم استقبال خانواده ها دفعه بعد از طر ح، تندخویی والدین بر فرزندان، مناسب بودن گروه سنی انتخاب شده برای طر ح و عدم پیشنهاد دوباره طر ح به ترتیب در اولویت های بعدی قرار دارند.

- نتیجه گیری و بحث

نتایج نشان داد که طر ح همیاران پلیس بر رعایت قوانین و مقررات تاثیر مثبت و معناداری داشت. این نتایج موافق با یافته های خوش نشان و رحمانی (۱۳۹۴) و اولبرگ و راندمو^۳ (۲۰۱۶) بوده است. تصادفات ترافیکی از عوامل بسیار مهم مرگ ومیر و صدمات شدید جانی و مالی بوده و آثار و تبعات سنگین اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی آن، جوامع بشری را به شدت مورد تهدید قرار داده است. شدت این صدمات و تعداد و شدت تصادفات در کشورهای درحال توسعه در مقایسه با کشورهای توسعه یافته چندین مرتبه بالاتر است. آمار مرگ ومیر نشان می دهد که تصادفات جاده ای، حتی در کشورهای توسعه یافته ی صنعتی در صدر علل مرگ ومیر بوده و خصوصاً در رده های سنی ۱۵ تا ۲۵ سال، بیش تر از هر عامل دیگر باعث تلفات مردم می شود (فتاحی، ۱۳۹۱: ۲). با عنایت به این که یکی از علل عمده ی تصادفات و جرایم رانندگی، رعایت نکردن قوانین و مقررات مربوط به این حوزه از سوی کاربران جاده می باشد، آموزش صحیح و فرهنگ سازی رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی می تواند نقش مهمی در پیش گیری از وقوع جرایم رانندگی داشته باشد. آموزش، مهم ترین روش جلوگیری از به وجود آمدن علل انسانی مؤثر در تصادفات و جرایم رانندگی است که در کنار سایر روش ها می تواند نقش خود را به خوبی آشکار سازد. تا هنگامی که بیش تر رانندگان و عابران فکر می کنند که هیچ اشکالی در طرز رانندگی و عبورشان از خیابان ها وجود ندارد و مادامی که طرز فکر مردم چنین است که رانندگان خوب، افراد ترسو هستند و تا زمانی که فکر می کنند مشکلات کنونی ترافیک فقط باید به دست دستگاه های دولتی حل شود و بالاخره تا وقتی که رانندگان و عابران پیاده به قوانین و مقررات بی اعتنا بوده و پای بند به اصول اخلاقی نباشند، مشکل ترافیک لاینحل به قوت خود باقی خواهد ماند (فتاحی، ۱۳۹۱: ۹۴). طر ح همیار پلیس در ایران با هدف فرهنگ سازی و ارتقای انضباط اجتماعی و کاهش ضایعات حاصل از سوانح رانندگی به عنوان یکی از راه کارهای عملی آموزش مقررات راهنمایی و رانندگی و جلب مشارکت های اجتماعی به کودکان در سال ۱۳۸۵ با همکاری پلیس راهور و وزارت آموزش و پرورش به اجرا درآمد. در این طر ح، ۹ تخلف حادثه ساز (سرعت غیرمجاز، سبقت غیرمجاز، حرکت مارپیچ، صحبت با تلفن همراه، صحبت با دیگران، رانندگی در خستگی و خواب آلودگی، نبستن کمر بند ایمنی، خوردن مواد خوراکی و بی توجهی به تابلوها و چراغ های ایمنی) به دانش آموزان مقطع ابتدایی (همیار پلیس) و مقطع راهنمایی (پلیس یار نوجوان) آموزش داده می شود و آن ها را موظف می سازد که در صورت مشاهده ی تخلف در خودرویی که سرنشین آن هستند، مورد تخلف را در کمال ادب و احترام به راننده تذکر دهد و در صورت لزوم گزارش نماید.

نتایج نشان داد که ایجاد بی اعتمادی ها بین فرزندان و خانواده ، تنش بین والدین و فرزندان ، بروز مشکلاتی برای خانواده ها، عدم وجود آموزش کافی، عدم برقراری ارتباط خوبی با خانواده ها، عدم وجود موارد قانونی محکم، ایجاد مشکلات رفتاری بچه ها، عدم استقبال خانواده ها دفعه بعد از طر ح، تندخویی والدین بر فرزندان، مناسب بودن گروه سنی انتخاب شده برای طر ح و عدم پیشنهاد دوباره طر ح از جمله مشکلات طر ح در خانواده ها بود. این نتایج موافق با یافته های بهروان (۱۳۹۳) بود. تخلف رانندگی ضایعه ای است که سالانه خسارات زیادی برای جوامع مختلف و در سطح وسیعتری برای جامعه جهانی به بار می آورد. در این میان ایرانیان با داشتن تمدن چند هزار ساله در دنیا و سرآمد فرهنگ و اخلاق در جهان متاسفانه در این عرصه جزء کشورهای بی شمار می رود که از این نظر آمار خوبی ندارد. در ایران میزان

³ -Olberg and Randemo

مرگ و میر ناشی از حوادث رانندگی ۱۵ برابر کشورهای توسعه یافته است و شایع ترین دلیل تصادفات عوامل انسانی گزارش شده است. از عوامل انسانی موثر در تصادفات می توان سرعت غیرمجاز، انحراف به چپ، سبقت غیرمجاز، عدم توجه به جلو و مصرف مواد تخدیرکننده را نام برد (خوش نشان و رهمانی، ۱۳۹۴). آموزش و آشنایی دانش آموزان و نوجوانان و کودکان با موارد ایمنی ترافیک و مقررات و تخلفات رانندگی می تواند موجب ارتقای سطح فرهنگ ایمنی و ترافیک و تقویت انضباط اجتماعی، تقویت روحیه مسئولیت پذیری، خودباوری و اعتماد به نفس، نهادینه کردن رعایت احترام به قوانین اجتماعی و نهایتاً کاهش تخلفات رانندگی و به تبع آن کاهش تلفات انسانی و ضررهای مادی حاصل از سوانح رانندگی شود. طرح همیار پلیس به عنوان یکی از راهکارهای عملی آموزش مقررات راهنمایی و رانندگی به کودکان در سال ۱۳۸۶ با همکاری پلیس راهور و مدیران مدارس و دانش آموزان به اجرا درآمد و اثر این مداخله در سال ۱۳۸۷ مورد ارزیابی قرار گرفت (طیبی، ۱۳۹۱). به منظور نهادینه کردن اخلاق و فرهنگ ترافیکی در جامعه و انتقال آن به نسل جوان، ضروری است که الگوهای رفتاری در جامعه در کنار علم و تهذیب ساخته شود و رعایت فرهنگ ترافیکی نیز یک فرهنگ اخلاقی است که باید این فرهنگ در جامعه ترویج و گسترش پیدا کند، طرح همیاران پلیس با هدف ترویج فرهنگ ترافیک بین دانش آموزان در مناطق مختلف اجرا شد. در طرح همیاران پلیس ۹ تخلف حادثه ساز شامل سرعت غیرمجاز، سبقت غیرمجاز، حرکت مارپیچ، صحبت با تلفن همراه، صحبت با دیگران، رانندگی در خستگی و خواب آلودگی، نبستن کمربند ایمنی، خوردن مواد خوراکی و بی توجهی به تابلوها و چراغ های ایمنی به دانش آموزان آموزش داده می شود و آنها را موظف می سازد در صورت مشاهده تخلف در خودرویی که سرنشین آن هستند، مورد تخلف را به راننده تذکر داده و در صورت لزوم گزارش نمایند (نیکبخت و همکاران، ۱۳۹۴).

منابع

- ابطحی، سیدحسین. (۱۳۶۸). آموزش بهسازی منابع انسانی. چاپ اول، تهران: مؤسسه مطالعات و برنامه ریزی آموزشی سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران.
- اسکوگان، ولسی، جی (۱۹۹۶). مشارکت اجتماعی و مراقبت انتظامی همگانی. کتاب سال امنیت اجتماعی، ترجمه ابراهیم مسعودنیا (۱۳۷۶)، تهران: نشر آشنایی.
- اکبری، حسن (۱۳۸۳). عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- آواز، زهره و حبیبیان، میقات؛ بررسی جامعه شناختی اخلاق ترافیک شهروندی بر تخلفات رانندگی به تفکیک جنسیت، مطالعه موردی کلان شهر تهران، ۱۳۸۹.
- بیلر، رابرت. (۱۳۶۷). کاربرد روان شناسی در آموزش (ترجمه ی پروین کدیور). مرکز نشر دانشگاهی، چاپ چهارم، تهران.
- حاجی مقصود، محسن. (۱۳۸۵). بررسی اثربخشی برنامه های آموزشی (دروس تخصصی) در عملکرد دانشجویان کارشناسی ناپیوسته دانشکده پلیس راهور از دیدگاه دانشجویان پایان نامه کارشناسی. پایان نامه کارشناس ارشد، دانشکده پلیس راهور دانشگاه علوم انتظامی.
- حاجی مقصود، محسن. (۱۳۸۵). بررسی اثربخشی برنامه های آموزشی (دروس تخصصی) در عملکرد دانشجویان کارشناسی ناپیوسته دانشکده پلیس راهور از دیدگاه دانشجویان پایان نامه کارشناسی؛ پایان نامه کارشناس ارشد دانشکده پلیس راهور دانشگاه علوم انتظامی
- خوش نشان، محمود و رحمانی، مهدی. (۱۳۹۴). بررسی نقش آموزش عملی مقررات راهنمایی و رانندگی بر کارایی همیاران پلیس مطالعه موردی شهر تهران. انزدهمین کنفرانس بین المللی مهندسی حمل و نقل و ترافیک.
- رستگار، بهرام. (۱۳۸۶). بررسی رابطه آموزش کارکنان با میزان کارایی در حوزه ستادی (مرکزی) وزارت کار و امور اجتماعی. پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت دولتی.

رفیعی، حسن‌رضا. (۱۳۹۰). نقش تعامل بهینه نیروی انتظامی با آموزش و پرورش در ارتقای فرهنگ نظم و ایمنی ترافیکی کشور. رساله دکتری تخصصی در رشته مدیریت آموزشی، تهران: دانشگاه تربیت معلم دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی.

رفیعی، حسن‌رضا. (۱۳۹۰). نقش تعامل بهینه نیروی انتظامی با آموزش و پرورش در ارتقای فرهنگ نظم و ایمنی ترافیکی کشور، رساله دکتری تخصصی در رشته مدیریت آموزشی، تهران: دانشگاه تربیت معلم دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی

سوری، احمد. (۱۳۸۴). روان‌شناسی ترافیک، تهران: نشر عصر و نوشته
سوری، حمید، عینی، الهه و منتظری، علی. (۱۳۹۰). نقش همیاران پلیس در میزان تخلفات و سوانح ترافیکی کشور. فصلنامه پژوهش‌های علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی پاییز. سال نهم، شماره چهارم، صص ۳۳۹-۳۴۸.

شادی‌طلب، رضا (۱۳۸۲). مشارکت در امور شهری. تهران: معاونت شهرداری تهران.
شایگان، فریبا (۱۳۸۸). نقش سرمایه اجتماعی پلیس در جلب همکاری مردم در جهت برقراری نظم و امنیت. فصل‌نامه نظم و امنیت انتظامی. سال دوم، شماره ۱، صص ۷۸-۵۹.

شهرآرای، مهرناز. (۱۳۷۲). روان‌شناسی یادگیری کودک و نوجوان. چاپ دوم، تهران: چاپ‌خانه پرچم.
طیبی، زهرا. (۱۳۹۱). تحلیل روانشناختی آموزش‌های ایمنی موجود در ایران برای کودکان. مقالات اولین همایش آموزش و یادگیری غیررسمی. صص ۵۰۵-۵۱۷.

علوی‌تبار، علی‌رضا (۱۳۷۹). بررسی الگوی مشارکت کارکنان در اداره امور شهرها. تجارب جهانی و ایران، جلد اول، تهران: مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهری.

گنج‌های، احمد. (۱۳۸۷). ارزش‌یابی تأثیر مشارکت دانش‌آموزان همیار پلیس در رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اداری و پشتیبانی دانشگاه علوم انتظامی.

گنج‌های، احمد. (۱۳۸۷). ارزش‌یابی تأثیر مشارکت دانش‌آموزان همیار پلیس در رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی دانشکده اداری و پشتیبانی

محمدی، غفار (۱۳۸۹). مشارکت مردم با پلیس امنیت را به دنبال دارد. خبرگزاری حوزه تخصصی دین، چهارشنبه ۱۱ مهرماه.

مشایخ، فریده. (۱۳۸۳). دیدگاه‌های نو در برنامه‌ریزی آموزشی. چاپ پنجم، تهران: سمت.
نجات‌بخش اصفهانی، علی. (۱۳۸۰). روش‌های آموزش و ارتقاء فرهنگ عمومی؛ مجموعه مقالات دومین کنفرانس مدیریت ترافیک، تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس مدیریت ترافیک، ۷۰-۶۲

نیکبخت، مهدی، منظمی تبار، جابر و مقصودی، حاجی. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر اخلاق ترافیک شهروندی بر رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی؛ مطالعه موردی شهر اصفهان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم انتظامی امین.

Khatami M, Kalantar Moehtamedi M H, Mohebi H and. Truma epidemoloy in Baghiyatolah hospital, one year prospective study. Military Medicine 2009; 15:13-19

Mock C, Kobusingye O, Anh le V, Afukaar F, Arreola-Risa C. Human resources for the control of road traffic injury. Bulletin of World Health Organization 2005; 4: 294-300.

Murray C, Lopez A. Alternative projections of mortality and disability by cause 1990-2020, Global burden of disease study. London 1997; 349: 1498-504

Soori H, Royanian M, Zali AR, Movahedinejad A. Road traffic injuries in Iran: the role of interventions implemented by traffic police. Traffic Injury Prevention 2009; 10: 375-78.